

eksklusiv Klub, hvoraf ikke alle kan blive Medlem, og hvor det som Følge deraf heller ikke er alle, der kan blive hjulpet derigennem? Og de, der ikke kan blive Medlemmer og altsaa ikke blive hjulpet derigennem, er det mon ikke hyppigt netop dem, der trænger til at blive hjulpet? Jeg tillader mig at minde om, at vi har haft en Lovgivning af samme Karakter for Aar tilbage, en Lov, jeg tror af 1903, om landøkonomiske Forskudsforeninger. Medlemmerne af disse Foreninger hæftede solidarisk og kunde laane Penge af Staten til en meget billig Rente, jeg tror 3 pCt., men da de selv administrerede Foreningerne, udviklede det sig derhen, at de, der trængte til at laane Penge, ikke kunde blive optaget som Medlemmer, mens de, der ikke trængte til dem, laante Statens Penge og anbragte dem, i mange Tilfælde, i en Sparekasse, hvorved de indkasserede en Renfortjeneste paa $1\frac{1}{2}$ pCt. Vi skal vogte os for at komme ud i den Slags Forhold, og derfor tror jeg, hvad § 12 angaar, at man foreløbig i det mindste bør akkviescere ved den Lovgivning, som for kort Tid siden er indledet, men hvis Virkninger vi ikke kender, og med Hensyn til hvilken jeg tror, at man bør have Opmærksomheden henvendt paa, at den ikke kommer til at virke i Retning af det, jeg her har nævnt nogle enkelte Eksempler paa.

Det ærede Medlem Hr. Dahlgaard, der i Gaar talte paa det radikale Venstres Vegne, holdt en for saa vidt ret interessant Tale. Hvis jeg skulde karakterisere denne Tale, vilde jeg sige, at med Hensyn til Lovforslagets Afsnit I, IV. og V gav det ærede Medlem Regeringen en Lillefinger, med Hensyn til Lovforslagets §§ 11, 12 og 14 gav han Regeringen et baret Haandslag, og med Hensyn til Lovforslagets § 13, der omhandler Moratoriet til saadanne Landbrugere, der har Laan i Statslaanefonden, Jordfonden o. s. v., bød det ærede Medlem væsentlig over, hvad Regeringen byder paa. Nu vil jeg gerne have Lov til at opfatte dette Forslag som en Erkendelse af, at man fra Regeringens Side er fuldkommen klar over, at det eneste Punkt, hvor man kan lovgive paa dette Omraade, det er just dér, hvor Staten staar som Kreditor. Ogsaa i den Henseende kan jeg for saa vidt slutte mig til, hvad der er sagt af Venstres Ordfører, og det er i øvrigt i god Overensstemmelse med, hvad der har været praktiseret hidtil. Naar der skønnes at være Grund til at give enkelte Henstand, saa skal man ikke paa nogen Maade sætte sig derimod. Jeg munder, at man i Finansudvalget allerede for flere Aar siden ved en Forhandling har

paalagt den daværende Finansminister ikke at fare for haardt frem, hvor saadanne Afdrag gik noget langsommere ind, end just ønskeligt var. Der er formentligt intet sket, der skulde være til Hinder for at fortsætte ad den Vej, og jeg tror, at den samme Fremgangsmaade paa dette Omraade vil være fuldt ud tilstrækkelig til at opfylde de Formaal, som den høje Regering har tænkt sig naaet igennem § 13. Men dertil kommer, at skulde man gaa ind paa det ærede Medlem Hr. Dahlgaards Tankegang i denne Henseende, saa kom man let, hvis Staten skulde gribe ind gennem Lovgivningsforanstaltninger, ud i Forhold, som man ikke er i Stand til at se til Bunds i, idet man griber ind i private Forhold. Alle Vegne, hvor det drejer sig om Overdragelse af Ejendomme og den Slags Ting, er der ganske vist en Køber og en Sælger, der er Hovedparterne, men det er jo ikke endt med de to alene, der staar andre Interesser bagved. Og hvorledes man dér skulde kunne gøre det uden derved at give fuldkommen berettigede Interesser til Pris, er jeg ikke i Stand til at indse. Jeg ser i denne § 13 i den Form, den har faaet, Regeringens Erkendelse af, at man heller ikke fra den Side mener, at det er muligt at betræde denne Vej. Derimod vil der jo ikke være noget i Vejen for, at der paa andre Omraader kunde foretages noget til Hjælp for Landbruget, og ud fra den Opfattelse, at det er den høje Regerings Mening, at det kun kan være, hvor Staten staar som Kreditor og har den aldeles overvejende Indflydelse, vil jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa et Par enkelte Ting. Den ene er, at der til Jordfonden fra de nu afløste Majoratsgodsder er indgaaet en Række Obligationer med første Prioritet i Ejendomme, for den overvejende Del Landejendomme, undtagelsesvis Købstadejendomme. Den Type Laan, som der blev bragt Forstyrrelse i ved Loven om Len og Stamhuse, har man i Virkeligheden altid i Landbruget betragtet som noget, der laalige saa fast som selve Kreditforeningsobligationerne; naar man blot opfyldte sine Renteforpligtelser, laa de fuldkommen fast og urokeligt, dem blev der ikke rørt ved. Da disse Laan blev stiftet, var Renten 4 pCt., men i Tidens Løb er den sat op først til $4\frac{1}{2}$ og dernæst til 5 pCt. Og idet jeg gør opmærksom paa, at der meget sjældent af første Prioriteter i Landejendomme betales samme Rente som Nationalbankens Diskonto, der i Øjeblikket er 5 — ikke, som det ærede Medlem Hr. Dahlgaard huskede forkert i Gaar, $5\frac{1}{2}$ —, mener jeg, der kunde være Anledning til at over-